

„'t Seghen Waert”

Verenigingsblad van het Historisch Genootschap

Oud Soetermeer

opgericht 12 januari 1949

10e jaargang, nr 1
februari 1991

deze str.
Car

U vindt ons zo.....

Op de hoek van de Eerste Stationsstraat en de Oranjelaan vindt u **Van As Makelaardij** (het witte huis met de plataan).

Tijdens kantooruren kunt u zo binnenlopen, voor de avonden en op zaterdag wordt u vriendelijk verzocht een afspraak te maken. Wilt u alleen even kijken wat er te koop is; onze fotogalerij is dag en nacht verlicht.

van As makelaardij

Eerste Stationsstraat 61
2712 HC Zoetermeer

079-164445

' T S E G H E N - W A E R T

Verenigingsblad van het
Historisch Genootschap Oud Soetermeer

10e jaargang, nr 1

februari 1991

Dagelijks Bestuur:

Voorzitter: C.A.L.van Wieringen, Mauritsstraat 10,
2712 CW, tel.163764

Secretaris: Henk Windmeijer, Herikerberg 86,
2716 EX, tel.211119

Penningmeester: A.C.Mellema, Herenwaard 45,
2716 XR, tel.515684

Postbank nr: 4788145 t.n.v. Hist.Gen.Oud Soetermeer

Ledenadministr.: A.van Noort, Mauritsstraat 8,
2712 CW, tel.163559

Redactie Mw C.J.Moerman-van Voorst, Irenelaan 15
verenigingsblad: 2712 CC, tel.163487

A.van Noort, Mauritsstraat 8,
2712 CW, tel.163559

Henk Windmeijer namens het bestuur

Public Relations: Linda Vrouwenfelder, Heijermanshove 147
2726 AG, tel.212635

Contactpersonen werkgroepen:

Archeologische Patrick van Domburg, Voorweg 162,
werkgroep (AWZ): tel.517058

Genealogie en Marjolijne Vijverberg,
heraldiek: Stekelbaarssloot 35, tel.316552

Interviews oude E.W.van den Burg, Fred.Hendriklaan 32,
Zoetermeeders: tel.164858

Archiefonderzoek: Ronald Grootveld, Glanswit 33,
tel.611720

Historisch Museum 'T Oude Huis:

Conservator: Hilje Wolfson, p/a Dorpsstraat 7,
2712 AB, tel.164735 (dagelijks van 9-16)

Openingstijden: woensdag, zaterdag, zondag van 13-16 uur

TEN GELEIDE

Het jaar 1990 is voorbij. De balans kan worden opgemaakt, het resultaat kan worden beoordeeld. In het bedrijfsleven is het financiële resultaat van belang. Bij een vereniging als het Historisch Genootschap is een andere maatstaf van belang. De genoemde vereniging streeft ernaar om door lezingen, excursies en werkgroepen de kennis van de geschiedenis van de gemeente Zoetermeer te bevorderen.

De activiteiten in 1990 waren een onderdeel van dit streven. Er is met veel inzet gewerkt en er was veel belangstelling voor de diverse onderdelen van het jaarprogramma. Het ledenaantal stijgt nog steeds. Met een groter aantal leden stijgen de inkomsten, die het mogelijk maken meer activiteiten te ontplooiën, en ten behoeve van de werkgroepen betere apparatuur en kantoorbehoeften aan te schaffen. De werkgroepen, A.W.Z., Genealogie en Interviews, zijn zeer actief. Een werkgroep Geschiedenis is in oprichting, plannen voor geschiedschrijving van Zoetermeer van 1930 tot 1990 worden besproken in de werkgroep. Als de plannen definitief zijn, wordt u daarover geïnformeerd.

De werkgroepen Interviews en Genealogie zijn actief in verband met de in april te openen 'Bakkerstentoonstelling'. Er is een goede samenwerking van de genoemde werkgroepen met de conservator van het Historisch Museum, Hilje Wolfson. Iedereen wordt hartelijk bedankt voor zijn inzet en medewerking.

In verband met de activiteiten binnen het Oude Huis was er behoefte aan opbergruimte. Door een reisbureau werden twee archiefkasten en een ladenkast beschikbaar gesteld, waarvoor onze hartelijke dank.

De activiteitenkalender-1991 is elders in dit blad afgedrukt. Diverse onderwerpen zijn daarin opgenomen. Wegens de zeer grote belangstelling in 1990 voor film- en dia-avonden staan deze voor 1991 weer op het programma. Verder wordt er aandacht besteed aan geschiedenis, genealogie en excursies. Wanneer u dit nummer van het verenigingsblad leest, is het jaar al weer een aantal weken oud. Veel nieuwjaarswensen zijn verzonden en persoonlijk uitgesproken. Het bestuur van het Historisch Genootschap Oud Soetermeer wenst alle leden een gezond en gezegend 1991.

C.A.L. van Wieringen, voorzitter

ACTIVITEITENKALENDER-1991

tot en met de zomer

- maandag 7 januari: Nieuwjaarsbijeenkomst, 't Oude Huis, Dorpsstraat 7, 19.30 uur
- dinsdag 26 februari: Lezing over kunst- en aankoopbeleid in Zoetermeer, door Drs. B.Koopmans; het ontwerpen van een kunstwerk, door de beeldende kunstenaar Marus van der Made; Morgenster, Nassaulaan, 20.00 u
- maandag 18 maart: Inloopavond werkgr.Genealogie, 't Oude Huis, 20.00 uur
- woensdag 27 maart: Lezing genealogie: Op zoek naar voorouders in Duitsland, door mevr. M.A.v.d.Loo-Ditmar uit Den Haag; Morgenster, Nassaulaan, 20.00 u
- dinsdag 23 april: Vertoning van oude films, o.a. een herhaling van een in 1990 vertoonde oude film; Kruispunt, Osyiaan 2, 20.00 uur
- dinsdag 28 mei: Ledenvergadering; Morgenster, Nassaulaan, 20.00 u
- zaterdag 8 juni: Excursie: een kastelentocht in Gelderland of Noord-Brabant
- zaterdag 6 juli: Excursie boomkwekerijmuseum te Boskoop
- eind aug. of begin sep.: Deelneming aan een Kerkepad

VAN DE REDACTIE

De redactie van dit blad bestaat uit drie leden, die de volgende taken vervullen:

De heer A. van Noort levert de gegevens aan betreffende het ledenbestand van onze vereniging; hij gaat jaarlijks op 'advertentiejacht' en zorgt dat de gewaardeerde adverteerders hun aandeel betalen; tenslotte levert hij zo mogelijk artikelen als bijdragen aan dit blad.

De heer H. Windmeijer fungeert als schakel tussen het bestuur van de vereniging en de redactie (de twee andere redactieleden zijn geen bestuursleden); hij levert de 'bestuurlijkheden' aan, zoals de activiteitenkalender, stukken voor ledenvergaderingen, eventuele binnengekomen bijdragen aan dit blad.

Mevrouw C. Moerman tenslotte verzorgt het typewerk en de lay-out van het blad en onderhoudt het contact met de drukker (Print 2000).

De archivaris, de heer R. Grootveld, probeert voor iedere uitgave geschikte foto's aan te leveren om het aanzien van het blad wat te verlevendigen.

De verschillende werkgroepen en de conservator van het museum sturen hun bijdragen rechtstreeks naar de redactie.

Kopij inleveren op Irenelaan 15, 2712 CC te Zoetermeer in 1991 als volgt (uiterste inleverdata):

zaterdag 2 maart; het april-nummer verschijnt eind maart
zaterdag 4 mei; het juni-nummer verschijnt eind mei
zaterdag 17 augustus; het sep/okt-nummer verschijnt half september
zaterdag 2 november; het december-nummer verschijnt eind november.

-.--.-

Kopij voor het april-nummer is dagelijks hartelijk welkom bij mevrouw Moerman, Irenelaan 15, 2712 CC Z.
Uiterste inleverdatum: zaterdag 2 maart a.s.

-.--.-

BEGROTING-1991

Op de ledenvergadering van 18 december j.l. zijn de volgende wijzigingen aangebracht in de begroting.

	BRON	Voorstel 1991		Gewijzigd 1991	
BATEN					
Contributies en giften	HGOS	13.000		14.000	
Opbrengst advertenties	HGOS	1.440		1.040	
Opbrengst lezingen	HGOS			300	
Rente	HGOS	<u>500</u>	14.940	<u>500</u>	15.840
Donaties	AWZ	5.000		5.000	
Rente	AWZ	<u>30</u>	<u>5.030</u>	<u>30</u>	<u>5.030</u>
Totaal			19.970		20.870
LASTEN					
Algemene kosten	HGOS	600		600	
Belasting en verzek.	HGOS	100		100	
Bestuurskosten	HGOS	500		500	
Collectie	HGOS	1.000		1.000	
Genealogie	HGOS	500		750	
Interviews	HGOS	250		350	
Huisvesting	HGOS	1.600		1.600	
Onderhoud kopieermach.	HGOS	700		700	
Vergaderingen	HGOS	1.250		600	
Lezingen	HGOS	1.500		1.500	
Lidmaatschappen	HGOS	250		250	
Literatuur	HGOS	400		400	
PR en educatie	HGOS	250		250	
Telefoonkosten	HGOS	400		400	
Verenigingsblad	HGOS	4.600		4.600	
Reservering aanschaff.	HGOS	<u>1.040</u>	14.940	<u>2.240</u>	15.840
Algemene kosten	AWZ	300		300	
Bestuurskosten	AWZ	100		100	
Diversen	AWZ	30		30	
Documentatie	AWZ	300		300	
Huisvesting	AWZ	1.500		1.500	
Laboratorium	AWZ	600		600	
Lidmaatschappen	AWZ	50		50	
Literatuur	AWZ	150		150	
Materialen	AWZ	500		500	
Opgravingskosten	AWZ	300		300	
Software	AWZ	200		200	
Excursies	AWZ	250		250	
Reservering aanschaff.	AWZ	<u>750</u>	<u>5.030</u>	<u>750</u>	<u>5.030</u>
Totaal			19.970		20.870

LEDENBESTAND

Zoals we reeds vreesden, heeft een aantal leden die hun contributie over 1990 nog niet hadden betaald, het laten afweten. Desondanks hebben we toch in 1990 de grens van 700 leden overschreden. Dank zij zestien nieuwe leden, die we van harte verwelkomen, telde onze vereniging per 31 december j.l. 708 leden. Daar dit op de ledenvergadering d.d. 18 december j.l. nog twijfelachtig was, is daar toen geen aandacht aan geschonken, maar wat in het vat zit, verzuurt niet. Totaal in 1990 ruim honderd nieuwe leden, dus in de loop van 1991 het achthonderdste lid ??

Nieuwe leden:

G.G.van As, Eerste Stationsstraat 61
D.van Dijk, Bleiswijkseweg 96
E.van Dijk, Bachrode 24
H.M.A.Duynisveld, Dublinstraat 5
Mevr.J.P.Duynisveld-Adegeest, Dublinstraat 5
P.J.F.Goutier, Gebroken Wit 3
P.Halbmeier, Van Lodensteinstraat 53
A.J.Krijgsman, Meidoornlaan 5
Mevr.T.van der Meer-Opdam, Ambachtsherenlaan 79
A.Muyen, Jan Hoornstraat 67
Mevr.A.M.Nijssen, Haagsebos 19
Mevr.J.Schuur-Adegeest, Giekwerf 17
R.Struyk, Van Boisotring 43
T.Vink, Dunantstraat 808
P.W.Wester, Asselierspad 6
F.Westhoek, Storkstraat 27

-.-.-.-

CONTRIBUTIE 1991

Traditiegetrouw treft u bij dit eerste nummer van 1991 weer twee acceptgirokaarten aan: (a) voor uw contributiebetaling en (b) voor uw vrijwillige bijdrage voor de Archeologische Werkgroep Zoetermeer (AWZ).

Toelichting:

(a) De contributie is nog steeds minimaal f.20,00 per jaar (jeugdleden van 12 t/m 17 jaar f.10,00). Een hogere bijdrage wordt zeer op

prijs gesteld, vandaar dat geen bedrag is ingevuld. Mede door die extra bijdragen, die we jaarlijks ontvangen, was contributieverhoging niet nodig. Wenst u uw extra-bijdrage gericht besteed te zien aan de werkgroep Interviews of Genealogie en Heraldiek, wilt u dit dan rechts boven op de acceptgirokaart vermelden?

(b) Zoals vermeld: vrijwillig, maar meer nog dan bij (a) geldt hier: AWZ is, wat de inkomsten betreft, vrijwel uitsluitend afhankelijk van uw vrijwillige bijdragen. Wat AWZ reeds heeft gepresteerd, heeft u kunnen zien op de tentoonstelling 'Gevonden voorwerpen'.

Voor al uw bijdragen voor (a) en/of (b) bij voorbaat heel hartelijk dank.

Om ons porto- en telefoonkosten en vooral tijd te besparen, verzoeken wij u dringend uw betaling te doen vóór 1 april.

Het bestuur

-.--.-.

Wie zijn deze vijf heren? Waar en wanneer is de foto gemaakt? Reactie graag aan Ronald Grootveld, tel. 611720.

MUSEUM NIEUWS

BAKKERSTENTONSTELLING

Op 20 april a.s. wordt in het museum een tentoonstelling geopend over de geschiedenis van bakkerijen in Zoetermeer. Op het ogenblik wordt achter de schermen hard gewerkt aan de voorbereidingen voor deze tentoonstelling.

Door middel van foto's, documenten en allerlei machines en gereedschappen uit de bakkerij zal een beeld worden geschetst van 'het leven van een Zoetermeerse bakker' door de eeuwen heen. Er zullen een beschuitsnijmachine, een deegverdeelmachine en een speculaasvormmachine te zien zijn, maar ook chocolade-, marsepein- en suikergoedvormen, beschuitdoppen, een hondekar en bakkerskleding. In de tentoonstelling zal een werkplaats uit ca 1920 worden nagebouwd en zal de bezoeker een indruk krijgen van een winkel uit het begin van deze eeuw.

Twee leden van het Historisch Genootschap zullen de komende weken een groot deel van de voorwerpen, die wij van Zoetermeerse bakkers in bruikleen hebben gekregen, opknappen. De werkgroep Interviews van het Hist. Gen. zal met een groot aantal (ex) bakkers en bakkersknechten gesprekken voeren over de verschillende facetten van het leven in de bakkerij vroeger en nu. Deze interviews vormen de basis van het tentoonstellingsverhaal.

Net als bij voorgaande tentoonstellingen zal een speciaal programma voor het basisonderwijs worden samengesteld. Er zal een vragenblad worden gemaakt en er wordt een dia-serie gemaakt over hoe brood gebakken wordt.

KUNSTENAARS IN BEELD

De beeldentuin, die van september j.l. af achter 't Oude Huis aan de Dorpsstraat te zien is, wordt van 2 februari 1991 af onderwerp van de tentoonstelling 'Kunstenaars in Beeld'. Tot en met 31 maart 1991 wordt uitvoerig informatie gegeven over de zes buitensculpturen en hun makers. Naast schetsontwerpen, schaalmodellen en foto's van de zes jonge kunstenaars aan het werk in de beeldentuin wordt ook ander werk van de kunstenaars in het museum geëxposeerd.

Hans van Bentem, Dicky Brand, Barbara Kletter, Herman Lamers, Han Goan Lim en Diet Wiegman hebben in opdracht van de gemeente Zoetermeer een beeld gemaakt, dat geïnspireerd is op het thema 'monumenten en beeldende kunst'. Bij het uitvoeren van de opdracht moest worden gedacht aan het begrip monument in de ruimste zin van het woord: het kan gaan om de al dan niet historische relatie tussen de architectuur en de beeldhouwkunst, om de relatie tussen tuin en monument, of om het architectonisch monument als herinnering aan een speciale gebeurtenis. Het thema sluit aan op de huidige interesse voor architectuur binnen de beeldende kunst.

Bij de beeldentuin is een catalogus uitgebracht, die voor f. 7,95 te koop is in het museum.

Het museum is geopend op zaterdag-, zondag- en woensdagmiddag van 13.00 tot 16.00 uur. De beeldentuin is bereikbaar via het pad langs de linkerzijde van het museum en is openbaar toegankelijk.

--- --

DROOGMAKING ZOETERMEERSE MEER (V)

Het octrooi tot droogmaking van de Zoetermeerse Meer werd op 15 maart 1614 door de Staten van Holland en Westfriesland verleend (ondertekend door Van Oldenbarneveld). De voormannen waren Jacob van Wijngaarden, heer van o.a. Benthuizen en Zoetermeer, Dr. Everhard Vorstius, Leids hoogleraar en Johan Pellicorne, koopman.

In de vorige afleveringen werden de punten van het octrooi nader belicht, de kavelverdeling van 1616, waar de zestien verdelers van de kavels (bij loting) werden genoemd.

Reeds werd wat verder ingegaan op de achtergrond van Jacob Oem van Wijngaarden. In deze aflevering worden de beide andere voormannen wat nader belicht.

Aelius Everardus Vorstius werd op 26 september 1568 in Roermond geboren. Hij was vanwege zijn geloof naar Dordrecht gevlucht. Hij bekwaamde zich in 1580 in Leiden in de oude letteren, met als specialiteit Grieks. Hij deed daar ook wat aan geschiedenis. Omdat hij arts wilde worden, zette hij zijn studie in het buitenland voort: vier jaar

Heidelberg, daarna een tijd in Keulen wijsbegeerte, natuurkunde en geneeskunde. Dit laatste vak volgde hij ook in Padua, waarna hij de hogeschool bezocht in Bologna en tenslotte nog Ferrara. Aan de hogeschool van Padua behaalde hij een doctorale graad.

Hij bleef nog negen jaar in Italië, waar hij geneesheer werd van de bisschop van Angola in het toenmalige koninkrijk Napels en later nog van de markgraaf van Querieto.

In 1596 keerde hij na veertien jaar buitenland terug naar ons land. Hij werd arts in Delft en twee jaar later buitengewoon hoogleraar in Leiden. Na verloop van een jaar heeft hij zijn colleges filosofie en natuurkunde ingeruild voor die in geneeskunde. Als gewoon hoogleraar heeft hij hoofdzakelijk medicijnen gedoceerd. Het octrooi van 1614 spreekt in overeenstemming met bovenstaande gegevens van Schotel dan ook over hem als 'doctor Everard Vorstius, Professor medicina ordinarius inde universiteyt binnen der stad Leyden'. Van 1617 af, een jaar na de Zoetermeerse droogmaking -waarmee overigens niets gesuggereerd wil zijn- gaf hij tevens botanische colleges. Vorstius verstond voor zijn tijd aardig wat talen: Spaans, Italiaans, Frans en Duits. Hij hield zich ook bezig met historie, archeologie en numismatiek. Ons genootschap zou wat dat betreft heel wat werkgroepen naar deze veelzijdige man kunnen vernoemen. Hij had naast het gedeeltelijk initiatief tot de bedijking en droogmaling van de Zoetermeerse Meer ook belangstelling voor soortgelijke werkzaamheden in de Beemster. Dat hij hiermee bemoeienis zou hebben gehad, zoals in een biografisch woordenboek wordt verondersteld, is mij niet gebleken. De problemen bij de droogmaking van laatstgenoemd gebied zullen hem evenwel niet ontgaan zijn. Was hij vier maal rector (magnificus) van de Leidse universiteit, Rombout Hogerbeets, een van de droogmalers van de 'Beemster waterwolf', stadsadvocaat van Leiden, staat namelijk ook te boek als secretaris en curator van genoemde onderwijsinstelling (1). Ook zou Vorstius meermalen het pleit hebben gevoerd voor droogmaling van de Haarlemmermeer. Hij overleed op 22 oktober 1624. Zijn nagelaten werk omvatte o.a. een verhandeling over de in ons land voorkomende vissen. Het derde kopstuk van de octrooiaanvraag, Pellicorne, zal thans de revue passeren.

Johan Pellicorne Jr. werd geboren te Leiden in 1597 als

tweede van de zeven kinderen van Jean Pellicorne. Deze was op zijn beurt een zoon van François P. en H. de Jantay. Jean Sr. woonde te Antwerpen en trouwde op 14 juni 1585 te Middelburg met Anne Embert, dochter van Nicolaas Embert en Leritgarde van Haeren (voor de wet Hanny van Uffele). Hoewel de gegevens wat vaag zijn, neem ik aan, dat het de jeugdige Johan Jr. was, die zich -zeker in laatste instantie- met de Zoetermeerse Meer bemoeide. In 1614 overleed namelijk Pellicorne, die begraven zou zijn in l'Eglise de Notre Dame (de Onze Lieve Vrouwe Kerk te Antwerpen??). Volgens het octrooi van 15 maart 1614 was Johan Pellicorne toen 'coopman van Antwerpen, tot Leyden wonende'. Als bovenstaande gegevens juist zijn, was het in ieder geval Jr., die in 1616 de kaveling ondertekende. Sr. zou zich in Leiden met handel en lakenfabricage hebben beziggehouden. Jan Pellicorne de jonge wordt later genoemd als koopman te Amsterdam, waar hij op 17 februari 1626 trouwt met Susanna van Collem, een dochter van Caspar van Collem en Catharina du Bois. Zij is gedoopt in de Nieuwe Kerk te Amsterdam op 5-2-1606 en begraven in de Westerkerk op 30-1-1637. Zoals reeds eerder vermeld, schrijft Jan de jonge in 1639 te Amsterdam in voor 6000 balen peper bij de V.O.C. (2). Jan en Susannes zoon Gaspard (gedoopt A'dam Nieuwe Kerk 11-6-1628 en overl. A'dam 5-7-1680) werd koopman, commissaris, schepen, bewindhebber van de Westindische Cie enz. te Amsterdam.

Een van de overige dertien nieuwe eigenaars in de droogge- maakte Meer was **Hendrik van Thuyll van Serooskerke**, heer van Stavenisse en zwager van de Zoetermeerse/Benthuizer ambachtsheer Jacob Oem van Wijngaerden. Hij bezat een modale kavel (nr 10) in de polder. Zijn grootvader Jeronimus (1510-1571) was ridder, burggraaf van Zeeland en rentmeester beoosten de Schelde. Deze was katholiek en koningsgezind gebleven. Jeronimus was in 1532 gehuwd met Elisabeth Leonora Micault, dochter van Jan, ridder van het Gulden Vlies en van Levina van Welle van Cats (3). Hendriks vader Philibert, heer van o.a. Serooskerke en eveneens burggraaf van Zeeland, was in 1562 schepen van Middelburg. Hij was rentmeester bewesten de Schelde. Hoewel uit Zeeland gevlucht, was hij ijverig koningsgezind. Hij zorgde als gouverneur van Bergen op Zoom o.a. voor de veiligheid van de Spaanse soldaten in Vlissingen. Hij overleed in 1579 te

Antwerpen. Daarna, mogelijk na de val van Antwerpen in 1585, keerde Hendriks moeder, Catharina Sandelijn van Heerenthout, naar Zeeland terug. Haar zoons bekleedden daar aanzienlijke ambten. Hendrik was nu heer van Stavenisse en mogelijk niet meer van Serooskerke. Hij zou in 1622 mee-geweest zijn met de diplomatieke missie naar Engeland over o.a. Oostindische zaken. Hij stierf in het jaar 1627, na twee jaar tevoren nog voor Zeeland lid van de Raad van State te zijn geworden.

Jeronimus, Philibert en Hendrik waren -zoals wel voor de hand ligt- de voorouders van het geslacht Van Tuyll van Serooskerken van het kasteel te Oud-Zuylen in Utrecht (4). Dat waren zij ook van Zoetermeers beminnelijke oud-burgemeester, wijlen H.G.I. baron van Tuyll van Serooskerke, op zeker moment meer geliefd bij de boeren dan bij de grondspeculanten.

Christoffel Dirksz van Nieuwenhoven was ook een van de kavelbezitters van 1616. Deze ingeland had bij de loting de kavels 2 en 17 getrokken. De kleine kavel 2 lag, komend van Zoetermeer, rechts van de Middelste Weg aan de Stompwijkse kant en de grote kavel 17 links van die weg aan de Zoetermeerse zijde. Kavel 2, die de kleinste van de polder was, leverde -zoals vorige keer reeds vermeld- de hoogste bijdrage van de andere kavels en de kas tezamen op, nl. f.500. Dat Christoffel van dat bedrag zelf f.150 moest ophoesten (de vooraf overeengekomen eigen bijdrage van kavel 17 aan kavel 2) zal hem mogelijk op het eerste gezicht niet blij hebben gemaakt. Daar deze bijdrage voor nr 2 niet van een ander kwam, maar van hemzelf, werd hij ogenschijnlijk van deze vestzak-broekzak transactie geen penning wijzer. De andere zijde van de zaak was dat zijn geld, te betalen door nr 17, binnenshuis bleef en niet naar een ander ging. Dat zou wel het geval zijn geweest als hij in plaats van 17 b.v. de naastliggende grote percelen 16 of 18, die uitkeringsplichtig waren aan kleinere, had getrokken. In het eerste geval had hij f.350 moeten uitkeren aan Pieter Courten, die dit nu zelf deed, want Courten had o.a. de nummers 3 en 16 ingeloot. In het andere geval had hij aan kavel 4 van Johannes de Laat f.50 moeten vergoeden, die di toevallig nu ook zelf deed, want deze had o.a. de nummers en 18 ingeloot. Zo waren er nog twee personen, die aan zichzelf uitkeerden

namelijk Pellicorne f.50 door zijn nr 19 aan nr 5 en Meunix door twee van zijn vier kavels aan de andere twee, namelijk f.50 van 24 aan 7 en hetzelfde bedrag van 26 aan 27.

Het lot was Christoffel overigens in een ander opzicht gunstig gezind. Hij vervulde immers tussen de jaren 1614 en 1618 als eerste de functie van penningmeester van de polder (5). Dit was een baan die hem tussen een aantal hooggeplaatste, welgestelde heren (meer) kennis, aanzien en invloed op de gang van zaken opleverde of mogelijk een financiële vergoeding. Een en ander zal bij het natrekken van de polderrekeningen nog wel boven water komen. In ieder geval zal zijn functie hem goed van pas zijn gekomen in de eerste twee jaren, toen de polder nog niet drooggevalen was en het gras nog niet wilde groeien.

Benthuizen,

P. van Waaij

-
- (1) Van water tot land, van land tot water, Helga Danner, 1987, Hoogheemraadschap van de uitwaterende sluizen in Kennemerland etc. f.14,15
 - (2) Dossier Pellecoorn, Centr.Bur.voor Genealogie
 - (3) Haagse Courant 21-10-'89, art. betreff. F.C.C. baron van Tuyll van Serooskerken. Biografisch Woordenboek T f.247,248 C.B.G.
 - (4) Haagse Courant als boven
 - (5) Archieven van de Stadsheerlijkheden 299 A1-L inv. 659a, Gem.Arch.Leiden

DE HISTORIE VAN "VAN OOSTEROMS SCHOENWINKEL"

een interview met de heer Jaques van Oosterom

In de crisisjaren voor de tweede wereldoorlog kwam de vader van de heer J. van Oosterom via een familielid in de schoenenbranche terecht. Daarvoor was Gerrit van Oosterom (geboren in 1909) in de autobranche werkzaam geweest. Van 1931 af ging hij van Berkel en Rodenrijs per bakfiets klompen verkopen in Zoetermeer. Zijn wijkindeling was toen als volgt: op maandag verkocht hij aan de Voorweg en op dinsdag deed hij de Broekweg. Op woensdag moesten er inkopen worden gedaan en werden de klompen geleverd. Vervolgens werd er op donderdag verkocht aan de Voorweg tot aan Wilsveen en op vrijdag aan de Stationsweg. Dit heeft hij zo twee jaar gedaan. In 1934 deed zich toen de mogelijkheid voor om een pand in de Dorpsstraat te Zoetermeer te huren, namelijk nummer 110. Gerrit van Oosterom begon nu met hulp van zijn vrouw Willemijntje van Oosterom-van Harten een schoenwinkel. De wijk met de bakfiets bleef ook nog bestaan en werd door vader gedaan. Tot dusver was er wel een schoenmaker in de Dorpsstraat geweest, de firma De Bruin (die later ook schoenen ging verkopen), maar als schoenverkoper was de zaak van de heer Van Oosterom de eerste. Het jaar daarop zou dit snel veranderen. Er vestigde zich nog een schoenverkoper in de Dorpsstraat, nl. de firma Van Veen. De heer G. van Oosterom verhuisde datzelfde jaar (1935) naar Dorpsstraat 107. In het pand nummer 110, dat hij verliet, vestigde zich eveneens een schoenwinkelier, te weten de firma Smits. Zo zaten er in korte tijd zelfs drie schoenwinkels dicht bij elkaar. Dit bleek echter geen probleem te zijn. De schoenwinkeliers hadden elk andere accenten gelegd in hun collectie en richtten zich dus op andere doelgroepen.

Het winkelpand van de familie Van Oosterom was in die beginjaren tevens woning voor het hele gezin. Destijds was dit bij de meeste winkels in de Dorpsstraat het geval. Door enkele verbouwingen is nu anno 1991 het woongedeelte verdwenen en is een moderne, ruime winkel ontstaan.

In 1939 overleed Gerrit van Oosterom en zette zijn vrouw de winkel en de wijk-met-de-bakfiets voort. Tijdens de oorlog was er geen regelmatige aanlevering van schoenen meer,

die overigens op de bon waren. Na de oorlog werd door een toenemende welvaart de klomp meer en meer vervangen door de schoen en bleef er slechts een kleine markt voor de klomp over.

Jaques van Oosterom (geb. 1935) is na zijn dienstitijd in 1956 gaan werken in schoenenwinkels te Delft en Rotterdam. Na anderhalf jaar besloot hij toen om bij zijn moeder in de zaak te gaan werken. In 1974 heeft hij de winkel officieel van zijn moeder (toen 40 jaar in de zaak) overgenomen. Schoenwinkel Van Oosterom richt zich tegenwoordig vooral op de 'kwaliteitsschoen'. Informatie over de produkten en goede pasvorm zijn daarbij de belangrijke elementen, en dus hoort bij de dienstverlening ook het opmeten van de voeten. Dit kan tegenwoordig met steeds meer verfijnde meetapparatuur. Ook de duurdere kwaliteitsschoen wijzigt zich voortdurend onder invloed van het heersende modebeeld. Om met de nieuwste ontwikkelingen op de hoogte te kunnen blijven, kunnen er allerlei cursussen worden gevolgd. Er zijn ook schoenfabrikanten die zogenaamde presentatiedagen verzorgen. Hierop worden doel en eigenschappen van de schoenen en de gebruikte materialen verduidelijkt.

De Dorpsstraat heeft als winkelstraat het 'Stadshart' naast zich gekregen. De Dorpsstraat heeft daar tot nu toe geen nadelige gevolgen van ondervonden. Een actieve winkeliersvereniging, waar ook bijna iedere winkelier lid van is, houdt zich bezig met promotie van de Dorpsstraat, door onder andere het organiseren van allerlei activiteiten, waarvan de Sint Nicolaas actie een voorbeeld is. Dat is belangrijk, want zoiets trekt mensen naar de Dorpsstraat toe.

In de afgelopen decennia is er veel veranderd in het schoenverkoopersvak. De klomp werd uit het straatbeeld verdreven door de schoen. Daarbij werden materiaalkwaliteit, consumenteneisen, het veranderende modebeeld, produktinformatie en service factoren, die de firma Van Oosterom met veel zorg op elkaar probeert af te stemmen.

GENEALOGIE EN HERALDIEK

De werkgroep wenst u een vruchtbaar genealogisch/heraldisch 1991 en hoopt u op onze avonden te mogen ontmoeten.

Bijeenkomsten in 1991 (rectificatie):

Jammer genoeg is er een fout geslopen in de eerder vermelde data. Voor de goede orde volgen ze hier nogmaals:

Vergader-/werkavonden: 11/2, 8/4, 10/6, 14/10 en 9/12.

Inloopavonden: 18/3, 17/6, 16/9 en 16/12 (niet 9/12).

Alle bijeenkomsten zijn op maandagavond om 20.00 uur in 't Oude Huis, Dorpsstraat 7. Voor tussentijdse vragen kunt u terecht bij Marjolijne Vijverberg-Kalkema, Stekelbaars-sloot 35, tel. 31 65 52.

Zegwaartse en Zoetermeerse (bakkers)families

De genealogische werkgroep is bezig gegevens over de diverse Zegwaartse en Zoetermeerse families te verzamelen. Het gaat hierbij om de 'totale' bevolking van deze gemeenten. Daar de diverse werkgroepen momenteel een gezamenlijk project hebben over de Zegwaartse en Zoetermeerse bakkers in heden en verleden, zijn wij nu in het bijzonder op zoek naar de genealogische en heraldische gegevens van de bakkers en bakkerijen die hier waren. Over de hedendaagse bakkers zijn reeds enige gegevens bekend, maar wie kan ons helpen aan oudere gegevens, zoals namen (vooral die van voor 1930), adres waar de bakkerij gevestigd was en oorsprong van deze families.

Mocht u ons iets wijzer kunnen maken, dan verzoeken wij u contact op te nemen met Marjolijne Vijverberg-Kalkema, Stekelbaars-sloot 35, tel. 31 65 52.

Lezing

Op woensdagavond 27 maart a.s. houdt mevrouw M.A. van der Loo-Ditmar een lezing met als onderwerp: 'Op zoek naar voorouders in Duitsland'. De inleidster heeft enige jaren onderzoek gedaan op dit gebied en is zeer deskundig. Iedereen is om 20.00 uur hartelijk welkom in de Morgenster.

NIEUWE PACTVORMEN

Hoewel de Pachtwet vele jaren uitstekend heeft gefunctioneerd, loopt thans -door de vele veranderingen ook in de landbouw- het pachtareaal steeds terug. Volgens sommige rapporten bedraagt dit thans 2% per jaar. Door de zeer hoge grondprijs, die door de tuinbouw en niet te vergeten door gegadigden buiten de landbouw wordt betaald, is het verpachten van grond steeds minder aantrekkelijk geworden. Veel gronden, die pachtvrij komen, worden dan verkocht. Landbouwers die willen of soms moeten uitbreiden, willen zij een levensvatbaar bedrijf houden, zijn dan eveneens genoodzaakt een voor hen eigenlijk te hoge grondprijs te besteden. Helaas komen sommigen daardoor dan in een vicieuze cirkel terecht. Doordat veel produkten, die in de traditionele landbouw werden verbouwd, thans te weinig geld opbrengen, gaat men uitwijken naar produkten, die nog wel hogere opbrengsten geven. Het probleem dat zich dan aandient, is dat daardoor de beslist noodzakelijke wisselbouw van de gewassen in de knel komt. Ten einde dit te omzeilen tracht men dan land bij te pachten voor b.v. een jaar. Omdat onderverhuur volgens een pachtcontract vrijwel nooit is toegestaan en om pachtvastlegging te ontlopen (dit is het recht van de pachter om blijvend te pachten) verhuurt men via een mondelinge afspraak. Om helemaal veilig te zijn, verkoopt men dan zogenaamd de vruchten van het land. De prijs, die men op deze wijze voor de grond ontvangt, is vaak zeer hoog en is volgens de pachtwet niet toegestaan. Uiteraard is de verkoop van vruchten van het land wel toegestaan, maar het is elke ingewijde wel duidelijk, dat op deze wijze de pachtwet wordt ontdoken. Ten einde aan deze praktijken een eind te maken en om de pacht niet geheel van het toneel te laten verdwijnen, zijn twee nieuwe pachtvormen bedacht, die thans in discussie zijn, namelijk (a) teeltpacht en (b) éénmalige pacht. Deze pachtvormen behoren niet tot de traditionele pachtwet. Voor registratie moet echter ook een contract aan de grondkamer worden voorgelegd.

Met 'teeltpacht' wil men voor bepaalde gewassen, zoals spruitkool, witlof, aardappelen, maïsteelt en soms ook bloembollen, meer ruimte geven. De pachtprijs is vrij ! In het algemeen bestaat er tussen de drie landbouworganisaties

over deze pachtvorm wel een grote mate van overeenstemming. 'Eénmalige pacht' is vooral bedoeld om ondernemers zonder opvolger een kans te geven hun grond tijdelijk voor uiterlijk twee maal zes jaar te verpachten, dit o.a. voor een structuurverbetering, b.v. in de akkerbouw. Na twaalf jaar is de verpachter weer vrij en hij krijgt geen problemen met een pachtvastlegging.

Over deze pachtvorm bestaat echter tussen de landbouworganisaties nog lang geen overeenstemming. Bij sommigen heerst namelijk de vrees dat de toestanden van de dertiger jaren zullen terugkeren (dit is van vóór de pachtwet). Volgens deze zegslieden krijgen de verpachters daardoor de kans de gegadigden tegen elkaar uit te spelen. Als voorbeeld noemt men: Na zes jaar stelt de verpachter de vraag aan de pachter hoeveel het hem waard is om ook voor de volgende zes jaar in aanmerking te komen.

Uiteraard zijn dit slechts voorbeelden van discussiepunten waarmee de landbouworganisaties thans druk in onderhandeling zijn. Maar toch....., oppassen is geboden !

Een compromis in deze lijkt thans te zijn 'teeltpacht' toestaan voor uiterlijk 20 tot 25% van de bedrijfsoppervlakte, met een vrije pachtprijs. 'Eénmalige pacht' moet eveneens mogelijk zijn voor een periode van twee maal drie of zes jaar en zonder pachtvastlegging. Een pachtprijs, hoger dan voor reguliere pacht, is niet toegestaan. Vooral dit laatste is voor velen beslist onaanvaardbaar ! Zij denken bij 'éénmalige pacht' aan een toeslag van 50% op de huidige pachtprijs, dit om het voor ondernemers zonder opvolger aantrekkelijk te maken hun grond tijdelijk te verpachten en het bedrijf niet te verkopen.

Al met al is het laatste woord over deze kwestie nog niet gesproken. Het is echter niet te tolereren, dat de huidige pachtwet steeds op grote schaal wordt ontdoken. Er moet beslist iets veranderen. Ondanks dat ontdekt men ook steeds weer dat wij toch ook zuinig moeten zijn op de huidige pachtwet. Laten de veranderingen dan echter wel verbeteringen zijn.

Ing. A.J. Krijgsman

MUSEUMJAARKAARTEN

Museumjaarkaarten, die gratis toegang geven tot plm. 380 musea in ons land, zijn voor de volgende prijzen te koop: t/m 18 jaar f.15,00; 19 t/m 64 jaar f.40,00 (leden van het Hist.Genootschap slechts f.25,00); 65+ f.25,00.

De kortingskaarten voor leden zijn zo juist binnengekomen in het Oude Huis.

De nieuwe museumjaarkaarten zijn van de datum van aankoop af gedurende een heel jaar geldig, het maakt dus niet uit wanneer precies u ze aanschaft.

-.-.-.-

Kopij voor het april-nummer is dagelijks hartelijk welkom bij mevrouw Moerman, Irenelaan 15, 2712 CC Zoetermeer.

Uiterste inleverdatum: zaterdag 2 maart a.s.

-.-.-.-

VOLLEBREGT

DORPSSTRAAT 127 - ZOETERMEER
EMMAPARK 88 - PIJNACKER

**KWALITEIT IS ECHT
BIJ SLAGER VOLLEBREGT!**

Voor f. 200,- kassabonnen ontvangt U gratis:

500 gram leverworst

of

500 gram gekookte worst

VAN BLAUW TOT GEEL

Medio 1990 wordt Zoetermeer, wat het openbaar busvervoer betreft, bediend door twaalf buslijnen. Wilt u hier meer van weten, ga dan eens om acht uur 's morgens naar Centrum West.

Maar hoe ging dit vroeger ?

De eerste ondernemers waren P. van der Burg en J.P. van Bergen Henegouw, om met de kleinste te beginnen. Piet van der Burg reed als eerste een stadsdienst van het station naar de Broekweg. Voor tien cent mocht men mee, alleen bij een volle bus (I-Ford) werd de heren verzocht om bij de Molen in de Stationsstraat even mee te duwen.

Van Bergen Henegouw startte op 27-01-1924 met de lijn Zegwaard - Zoetermeer - Leidschendam - Voorburg - Den Haag (Kalvermarkt). Deze ondernemer had vier bussen, o.a. Berliet en Chevrolet, later deels vervangen door Dodge, Stewart en Bedford. De opbouw van deze wagens werd meest verricht door Lamboo, een nu nog steeds bekend bedrijf in Zoetermeer.

De kleur van deze wagens was rood en geel.

Het bedrijf was gevestigd aan de Schenkelweg (nu Van Dijk rijwielen). Van Bergen Henegouw bediende ook de lijn Zoetermeer - Delft tot ongeveer eind 1940, toen de W.S.M. te Loosduinen de exploitatie overnam, deels door aandrang van de bezetter.

Van Bergen Henegouw moest iets anders, hij verhuurde in deze periode kano's, die dus aan de Schenkel lagen. Ook was hij 'strijker' tegen alle pijnen.

De dienst naar Den Haag bracht niet veel winst op en werd op 8 december 1928 overgedaan aan twee Boskopers, te weten Jelle Kok en C.F. Middelkoop. Ook nu waren de winsten niet geweldig, zodat de heer Middelkoop in 1929 uittrad. Met behulp van zijn chauffeur Niek de Vries werd deze lijn toch -dankzij een stipte uitvoering- levensvatbaar en werd zodoende toch het begin van een goed bedrijf.

Op de lijn naar Den Haag via de Voorweg werden aanvankelijk drie ritten per dag gereden, in 1934 waren dit er op werkdagen al negen en op zondag zelfs elf. Op de tussen-dienst Leidschendam - Den Haag werd zelfs drieëndertig maal daags gereden.

In 1930 vond er een belangrijke uitbreiding plaats.

Van W. de Vries werd de lijn Benthuisen - Zoetermeer - Berkel - Rotterdam overgenomen. Van De Vries werden ook de drie bussen, zijn woonhuis en garage gekocht. Deze panden waren aan de Stationsstraat nr 46a gevestigd, nu tapijthandel De Witte Molen.

Ook werd in 1930 vergunning verkregen voor de lijn Benthuisen - Hazerswoude, zodat nu aansluiting werd verkregen op de lijn Boskoop - Leiden van de Trio (een van de deelnemers in de Trio was de reeds genoemde Middelkoop).

De samenwerking ging toen al zo ver, dat er o.a. doorgaande plaatsbewijzen waren.

Het ging echter niet altijd goed, want in 1931 brak er brand uit en de meeste wagens gingen verloren. Het nieuwe bedrijfsspand werd nu gebouwd op Stationsstraat 110. Er kwam een stalling voor negen bussen, een werkplaats met magazijn en kantoor. Tevens bouwde Jelle Kok er een woonhuis bij.

Het moge bekend zijn, dat er minder comfortabel werd vervoerd dan nu. Slecht verwarmde of niet verwarmde bussen, slechte vering, geen goede isolatie voor geluid en stank. Chauffeurs namen o.a. zout mee om de voorruit vorstvrij te houden.

Doch de tijd was anders en men accepteerde het, of -liever gezegd- men waardeerde het, daar er buiten de fiets weinig ander vervoer was. Het ging gemoedelijker, geen vaste halte, een stok met een rode vlag was voldoende om de bus te laten stoppen of soms lieten kinderen de bus stoppen als moeder nog op 'het huiske' was.

Nog een anekdote: een klant van Van Bergen Henegouw reisde geregeld naar Delft; er moest dan ook een kinderwagen mee, deze kon echter niet in de bus, dan maar het dak op met de wagen en de vader ook om de zaak vast te houden.

We waren gebleven in 1930, het jaar van de uitbreidingen. Ook in dit jaar, op 7 januari, ontving Jelle Kok de officiële vergunning, waarin voor het eerst de naam Cito verschijnt. Maar op 26 november 1931 werd dit de N.V. Cito. Door de overname in 1939 was toch wat gebrek aan contanten en de N.V. met nu drie aandeelhouders loste dit probleem op. Deze waren Kok Sr., zoon Jelle Kok en J.E. Schnitzler uit Den Haag. Deze laatste was ook importeur van het Franse merk Latil en later Volvo. Deze merken zullen we nog meer malen tegenkomen.

De bussen werden het meest van carrosserieën voorzien door

The Personal Touch

Mannenkleding is een zaak van common sense en personal touch. In de keuze van een kostuum schemert de persoonlijkheid van de drager door. Van Waay vertaalt mode en styling naar persoonlijke smaak.

van waay
Fashionhouse for men

DORPSSTRAAT 163^{1/2} - ZOETERMEER

☎ 079-163910

Superieure elegante kleding

* Lady Arrow	* Gardeur
* Betty Barclay	* Marcelle Griffon
* Gil Bret	* Hucke/Ravens
* Elvi Couture	* Roberto Sarto
* Frankenwälder	* Seda Modell
* Freya	* Gerry Weber

van waay
mode - Zoetermeer
Dorpsstraat 89-91
Tel. 079-163167

Verheul uit Waddinxveen. Deze Verheuls waren weer zwagers van Jelle Kok. Het wagenpark was donker en licht blauw geschilderd met een grijze band, waarop de gehele route was geschilderd. Foto's laten dit nog duidelijk zien. Later verviel deze aanduiding en verschenen er vignetten. Ook deze werden enkele malen veranderd.

Ik moet nog even op de naam terugkomen: daar er reeds een bedrijf de naam Citos gebruikte, werd bij akte van 12 januari 1932 de naam veranderd in N.V. Citosa, een naam die tot de fusie van 1 januari 1969 zou blijven bestaan.

Zo komen we in 1938, het jaar waarin een nieuwe aandeelhouder verschijnt, namelijk de Westlandse Stoomtram Maatschappij (W.S.M.) uit Loosduinen. De invloed was al spoedig merkbaar, b.v. in 1940 verbrandden er enkele bussen in Limburg bij de oorlogshandelingen, waarna enkele W.S.M.-bussen naar Zoetermeer kwamen. Ook andere zaken werden aangepast aan de W.S.M.-regels. Er kwamen nu vaste halten, sectiegrenzen voor de tarieven, enz. Ook kwamen er lijnen bij, b.v. Zoetermeer - Delft en Delft - Leiden via Nootdorp en Leidschendam.

De oorlogsjaren 1940-1945. Positief was dus de uitbreiding van de lijnen, deels van de W.S.M., maar ook van Buitelaar te Waddinxveen: Boskoop - Rotterdam en Zoetermeer - Gouda. Verder natuurlijk veel problemen: geen brandstof, olie, banden en andere onderdelen maakten het steeds moeilijker om de zaak draaiende te houden.

Al in 1940 verschenen de eerste 'gaskarretjes' op de weg, tweewielige aanhangwagentjes met een ketel, waarin antraciet werd gestookt voor de fabricage van gas. Deze wagentjes werden door het personeel zelf gebouwd. Kok was niet makkelijk als baas, maar op technisch gebied stond hij zijn mannetje. De kolen werden aangevoerd per trein en Arie Groenheijde bracht ze met paard en wagen naar de garage, waar ze o.a. werden gezeefd voordat ze gebruikt konden worden. Dit werd weer gedaan door Van Reeuwijk, de expetroleumventer (de Automaat), die zelf geen handel meer had. Dat deze kolentoestand niet erg milieu-vriendelijk was, is duidelijk. Veel stof, ik dacht dat het personeel hiervoor extra melkbonnen kreeg. Ook veel problemen onderweg met deze karretjes, veel gestrande bussen, vooral bij nat en mistig weer slecht trekkende kachels.

Er werd steeds minder gereden door regels van de Wehrmacht

Uw pand verkopen?
Bel Van der Spek!

van der spek

MAKELAARDIJ VERZEKERINGEN HYPOTHEKEN TAXATIES

 DORPSSTRAAT 50 (t.o. OUDE KERK)
2712 AM ZOETERMEER. 079 - 167771*

SPECIALITEIT IN LUXE LEDERWAREN

Dorpsstraat 83, Zoetermeer.

Tel. 16.31.65.

KOOT

oud PAPIER LOMPEN
EN METALEN
AFZET CONTAINERS
BESCHIKBAAR

VLAMINGSTRAAT 30
2713 RS ZOETERMEER

TEL. 079 - 164196

en 's avonds de spertijd. Op zondag werd er ook niet meer gereden. Mede hierdoor had men personeel te veel. Kinkel begon toen met steun van Kok zijn rijwielzaak. Kramer ging naar het distributiekantoor. Nu er toch wat namen verschijnen: echte Citosa-mensen waren o.a. Kees en Adri de Kooter, Piet de Ruiter, Job de Graaf, Jo Olie, Kees Henneken, Coen Francken, Niek de Vries, Janus Jonkers, Piet van Halderen, Jan Hooftman, Jan van der Schanz, Bert Koole, Jaap Middelkoop.

Een andere bekende activiteit in de oorlog was het rijden voor Noordam. Twee bussen zonder stoelen reden 's nachts (in verband met beschietingen) naar Drente om boter te halen voor de ziekenhuizen. Op de heenreis werden passagiers meegenomen, die hier de hongerwinter ontvluchtten. Ook baby's gingen op reis, soms wel dertig tegelijk; onderweg werden ze door vrijwilligsters bij de diverse melkfabrieken voorzien van melk. Tijdens het rijden waren deze reizigers aardig stil, maar bij de stopplaatsen was het veel gehuil.

Deze reizen gaven ook veel problemen op technisch gebied, oud materiaal, geen onderdelen, enz. Zo werd er toch nog met hangen en wurgen gereden tot Dolle Dinsdag, toen ging alle vervoer in Nederland plat. De ritten voor Noordam waren na deze dag, dus in de hongerwinter van 1944.

Nog twee belangrijke zaken in de periode 1940-1945. In 1941 wordt ook de eerder genoemde heer Middelkoop uit Boskoop aandeelhouder van Citosa. Hij brengt zijn wagenpark, garage en lijnen in (Trio). Op 21 juni 1941 zijn er dan de aandeelhouders: J. Kok met 40, Middelkoop met 40 en W.S.M. met 80 aandelen. Ongeveer begin 1943 heeft de W.S.M. echter alle 160 aandelen. De W.S.M. is dan al een dochteronderneming van N.S.

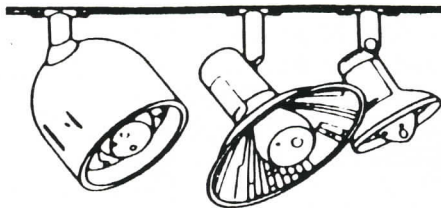
Het tweede belangrijke feit was de garagebrand in Boskoop op 31 mei 1943. Er verbrandden toen zes bussen.

Als de oorlog op 5 mei 1945 eindigt, zijn er naar verhouding maar weinig bussen naar Duitsland verdwenen, naar mijn mening maar twee, en enkele verliezen in 1940.

Al snel worden de wagens weer omgebouwd op benzine (toen rood) en reeds in mei reden er al weer wagens voor de reparatie van arbeiders uit Duitsland; ook werd er voor N.S. gereden, Gouda - Den Haag. Doch op 23 juli 1945 wordt de eerste lijndienst weer gereden via Rijksweg 12 naar Den

500m² verlichting in Zoetermeer

Vele mogelijkheden en toepassingen. Zowel in modern als klassiek!

Kortom een bezoek waard!

Interieurverzorging
Kleinmeubelen
Verlichting

Zoetermeer:
Dorpsstraat 198
Telefoon 079 166488

TAXI

ROLSTOELVERVOER

ZIEKENVERVOER

SPECIAALVERVOER

079 - 51.51.51

vanderstik

KERKENBOS 1-9, 2715 RP ZOETERMEER

van Oosterom
schoen & mode
dorpsstraat 107
telefoon 16 30 29
zoetermeer

en
comfort

2 SPECIAALZAKEN ONDER ÉÉN DAK

FAMILUX

FAMILUX

Huishoudspeciaalzaak

babyhallen

Babyspeciaalzaak

ROOS - DORPSSTRAAT 156 - TELEFOON 163103

Haag. Ook verschijnen nu de eerste noodbussen, o.a. drie Belle wagens, ex brandweerwagens uit Londen, instap achterin, banken langs zij, 17 zitplaatsen. Later wat betere bussen, zeven Fordsons met houten banken; in wezen waren dit vrachtwagens.

Het vervoersaanbod was erg groot en in 1946 verschenen dan de trailers, Crossley. Wagens met 52 zitplaatsen en de groene N.S. kleuren. Het record aantal vervoerde passagiers in zo'n bus zou 180 zijn. Een jaar later verschijnen dan de echte bussen weer, ook van het merk Crossley. Opbouw van de bekende Verheul, maar ook van Lamboo, die weer 'draaide' op de Noordeindseweg.

Ook in deze periode wordt er een nieuwe garage gebouwd naast het huis van de burgemeester. De verhouding tussen Kok en de burgemeester was slecht, wat een van de redenen was voor de verhuizing naar Boskoop.

Na de oorlog verschijnen ook de conducteurtjes, betrekkelijk jonge jongens die kaartjes uit de 'plank' verkochten. In de oorlog waren er trouwens enkele conductrices, hoofdzakelijk Boskopers. Deze meisjes troffen we trouwens in het noorden en oosten nog aan tot ongeveer de jaren 60. Nu zijn de dames er weer, maar dan achter het stuur.

De periode na de oorlog kenmerkt zich door groei, veel passagiers, weer een overname in 1947 van de N.V. De Rijnstreek uit Boskoop, wat Citosa dan ook brengt in Utrecht en Montfoort. Het hoofdkantoor wordt nu ook Boskoop.

Er komt ook een nieuw busstation in Zoetermeer, waar aanvankelijk ieder uur zes bussen vertrekken. In 1975 zijn dat er alleen naar Den Haag al 80 per dag. Al tijdens de Crossley periode komen er kleinere Scania-Varbis bussen, die weer worden opgevolgd door Leyland en nog later de bekende gele Daf's, die de laatste jaren weer worden verdreven, jammer genoeg, door de Mercedes. De gelede bussen doen hun intrede.

Op 1-1-1969 wordt Citosa opgenomen in Westnederland, met de W.S.M. en later Van Gogh, De Twee Provinciën en de Vagu. Waarschijnlijk gaan op 1-1-1991 Westnederland en de H.T.M. weer samen. Nu rijdt Westnederland met meer dan 600 bussen in deze regio.

Dit is in het kort de geschiedenis van een Zoetermeers bedrijf, dat met zijn blauwe bussen veel heeft bijgedragen aan de groei van Zoetermeer. (Zie verder blz. 28)

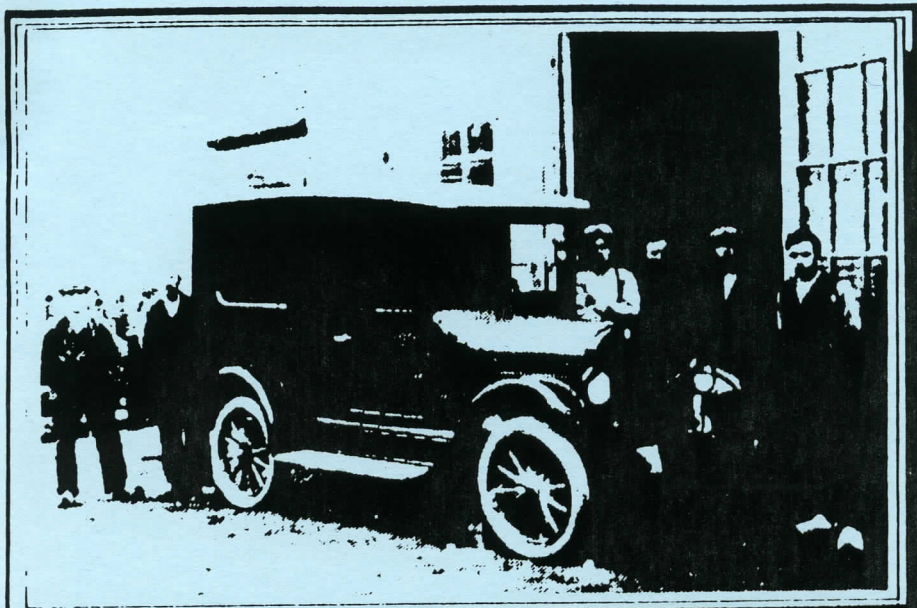
Indien er lezers zijn, die op- of aanmerkingen hebben, dan hoor ik dit graag. Evenzo is het altijd mogelijk om oude foto's bij mij te bezichtigen. Heeft u nog oude foto's, ansichtkaarten, dan houd ik mij aanbevolen om er een kopie of een afdruk van te mogen maken.
Bij voorbaat mijn dank.

J.W.Dreise
tel. 21 02 32

INHOUDSOPGAVE

Ten geleide	2
Activiteitenkalender	3
Inleverdata kopij in 1991	4
Begroting 1991	5
Ledenbestand	6
Contributie 1991	6
Museumnieuws	8
Droogmaking Zoetermeerse Meer	9
Van Oosteroms schoenwinkel	14
Genealogie en Heraldiek	16
Nieuwe pachtvormen	17
Museumjaarkaarten	19
Van Blauw tot Geel	20

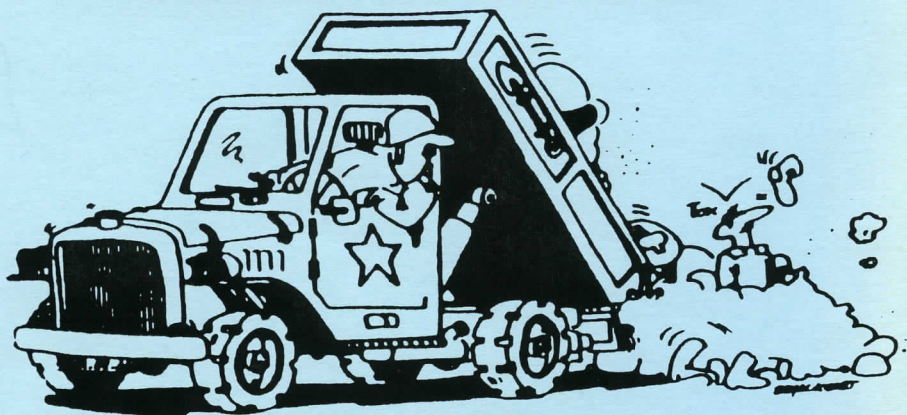
Lamboos, in 1918 gestart als wagenmakerij.
De foto toont één van de eerste bestel-
wagens (boter, kaas & eieren) gebouwd op
Chevrolet -1921-

B.V. Carrosseriefabriek Joost Lamboos

Fokkerstraat 9 2722 NH Zoetermeer Tel 079-316400 Telex 33241

HET AVONTUUR BEGINT BIJ DE DUMP

- CAMPINGSPOORT
- SCHIETSPOORT
- WERKKLEDING
- CAMPINGGAS
- DARTSPORT
- MESSEN
- LEGERKLEDING
- VRIJETIJDSKLEDING

de dump
de hervijnen
dorpsstraat 66 zoetermeer

079-
163551